

➤ **Οπτικοακουστική αφορμήση**

<https://www.youtube.com/watch?v=oKpBOLisCkg>

Φύλλο εργασίας

«Τρελοβάπορο» του Ελύτη

Βαπόρι στολισμένο βγαίνει στα βουνά
κι αρχίζει τις μανούβρες "βίρα - μάνινα".

Την άγκυρα φουντάρει στις κουκουναριές
φορτώνει φρέσκο αέρα κι απ' τις δυο μεριές.

Είναι από μαύρη πέτρα κι είναι απ' όνειρο
κι έχει λοστρόμο αθώς, ναύτη πονηρό.

Από τα βάθη φτάνει τους παλιούς καιρούς,
βάσανα ξεφορτώνει κι αναστεναγμούς.

Έλα Χριστέ και Κύριε, λέω κι απορώ,
τέτοιο τρελό βαπόρι τρελοβάπορο,

Χρόνους μας ταξιδεύει, δε βουλιάξαμε,
χίλιους καπεταναίους τους αλλάξαμε.

Κατακλυσμούς ποτέ δε λογαριάσαμε,
μήκαμε μες στα όλα και περάσαμε.

Κι έχουμε στο κατάρτι μας βιγλάτορα
παντοτινό τον Ήλιο τον Ηλιάτορα.

Ερωτήσεις

- 1) Με ποιο παράδοξο τρόπο ξεκινά το βαπόρι του Ελύτη το ταξίδι του;
- 2) Βρείτε μια ηχητική εικόνα.
- 3) Τι συμβολίζει το βαπόρι και με ποια στοιχεία υποστηρίζουμε την άποψή μας;
- 4) Ποια στοιχεία του ελληνικού τοπίου ζωγραφίζει ο ποιητής με την φαντασία του;
- 5) Ποια χαρακτηριστικά αποδίδει στους Έλληνες;
- 6) Ποιο είναι το φορτίο του βαποριού;
- 7) Τι υπογραμμίζει η επίκληση του ποιητή στο Χριστό και γιατί τον επικαλείται;
- 8) Από πού αντλεί ο ελληνικός λαός θάρρος και δύναμη στις δύσκολες και δραματικές φάσεις της ιστορίας του;

Απαντήσεις

1) Το βαπόρι, ακολουθώντας το παράξενο ταξίδι του, ρίχνει άγκυρα στις κουκουναριές. Δε φορτώνει όμως εμπορεύματα, δεν το ενδιαφέρουν τέτοια πράγματα. Φορτώνει καθαρό και φρέσκο αέρα.

2) "βίρα - μάνινα". Λέξεις κι ακούσματα ναυτικά, θαλασσινά.

3-4) **Ο Ελύτης ζωγραφίζει στη φαντασία μας, την Ελλάδα.** Τη ζωγραφίζει σαν βαπόρι, γιατί είναι περιτριγυρισμένη από θάλασσα, να βγαίνει στα βουνά που είναι το κύριο χαρακτηριστικό της πατρίδας μας. Βουνά, κουκουναριές, θάλασσα είναι εικόνες γνωστές κι αγαπητές της ελληνικής γης.

5) Μέσα απ' τις αντιθέσεις "μαύρη πέτρα - όνειρο" και "αθώς - πονηρός", μας περνά τις **αντιθέσεις και τις αντιφάσεις της ελληνικής φύσης**, που συσχετίζονται με τους Έλληνες και την ιστορία τους. Απ' τη μια η μαύρη πέτρα της κακοτράχαλης φύσης, αλλά και των ιστορικών δυσκολιών μας και απ' την άλλη η ονειρική ομορφιά της ελληνικής γης και η ιστορική δόξα της. Απ' τη μια ο αθώς, καλοκάγαθος λοστρόμος με την καλοσύνη του, την αγαθότητα και τη φιλοξενία του λαού μας κι απ' την άλλη το πνεύμα, του πανέξυπνου και πολυμήχανου Οδυσσέα.

6) Η περιγραφή ολοκληρώνεται, με μια αναφορά στη μακραίωνη και **πολυτάραχη ιστορία της Ελλάδας, που το φορτίο της, δεν είναι άλλο, παρά βάραινα και αναστεναγμοί.**

7)Επίκληση του Θεού. **Ο Χριστός, πάντα κοντά σ' αυτή τη χώρα και στους ανθρώπους της.** Αυτόν καλεί και τώρα ο ποιητής, να τον βοηθήσει να κατανοήσει, αυτά που συμβαίνουν γύρω του, στην παράξενη αυτή γωνιά της γης.

8)Η τελευταία αυτή στροφή, μοιάζει με **μια δυνατή φωνή χαράς** με ένα δυνατό νικητήριο σάλπισμα. **Ο ήλιος, είναι για τον Ελύτη, σύμβολο χαράς της ελληνικής ψυχής,** είναι η επιβεβαίωση της πίστης του ποιητή στη δύναμη της ζωής, στην παντοτινή λάμψη του ελληνικού πνεύματος.

➤ **Λίγες ακόμη αφορμές...**

«Τι περισσότερο είναι η Ελλάδα

από ένα καράβι,

λίγα λιόδεντρα

και ασβεστωμένα σπίτια δίπλα σε αθώα ξωκλήσια.

Με τόσα την χαλάς, την γκρεμίζεις και μ' άλλα τόσα τη φτιάχνεις πάλι».

Ο. Ελύτης

«Περνάς πολιτείες και χωριά, μιλάς με χιλιάδες ανθρώπους κι η καρδιά σου πάει να πλαντάξει από αγανάκτηση και ντροπή. Τούτα τα άφτερα δίποδα είναι η ράτσα μας;

Έτσι λοιπόν κατάντησε το αίμα μας; Εμποράκοι, σερσέμηδες, πονηροί, ζηλιάρηδες, κλέφτες. Και ξάφνου πετιέται μπροστά σου μια ψυχή που έφτασε στην κορυφή της ελληνικής-να σμίξει την παλικαριά με τη γνώση, το πάθος με το παιχνίδι. Και τότε παίρνεις βαθιάν ανάσα.

Ξανάρχεται η εμπιστοσύνη στο αίμα σου, η βαθιά πεποίθηση πως η ράτσα τούτη δύσκολα πεθαίνει.

Η ελληνική φυλή ήταν πάντα, είναι το επικίνδυνο προνόμιο να κάνει θάματα. μεγάλης αντοχής φυλές, κι η ελληνική πάτο του γκρεμού, κι ακριβώς εκεί, στην οι αδύνατες ράτσες γκρεμίζονται, αυτή Επιστρατεύει όλες τις αρετές και πετιέται διάμεσους σταθμούς, στην κορυφή της τούτου, απρόβλεπτο από το λογικό πάνω ονομάζεται θάμα.

Όλη μας η Ιστορία δεν είναι τίποτα άλλο δρασκέλισμα από το χαμό στη σωτηρία.»

ακόμη, η φυλή που έχει Όπως όλες οι δυνατές, μπορεί να φτάσει στον πιο κρίσιμη στιγμή, όπου δημιουργεί το θάμα. μονομιάς, χωρίς λύτρωσης. Το απότομο ανατίναγμα προς τα

παρ' ένα βίαιο επικίνδυνο

Νίκος Καζαντζάκης

Μάγια Τσόκλη,

σε μια εκ βαθέων συνέντευξη μιλά για το μοιραίο σύνδρομο του Νεοέλληνα:

«να φοφήσει η κασίκα του γείτονα»

Η πολυταξιδεμένη Μάγια Τσόκλη μιλά για την απόφαση να επενδύσει σε αβέβαιους καιρούς στην Τήνο δημιουργώντας τη μικροζυθοποιία ΝΗΣΟΣ, για την εμπειρία της από την πολιτική, για την κατάσταση στην Ελλάδα και

πώς μπορεί αυτή να αλλάξει. Παίρνει θέση για τις δηλώσεις της Κικής Δημουλά και τον ρατσισμό και θεωρεί πως τα νέα παιδιά που μεταναστεύουν καλά πράττουν.

Εν μέσω οικονομικής -κι όχι μόνο- κρίσης, μαζί με άλλα τρία άτομα αποφασίσατε να δημιουργήσετε την μπίρα ΝΗΣΟΣ. Είναι ρίσκο να επενδύεις στην Ελλάδα;

Αν είναι ρίσκο να επενδύεις στην Ελλάδα, τότε είναι θάνατος να μένεις άπραγος και μοιρολάτρης. Ο Αλέξανδρος Κουρής, ο Κωστής και η Ελίνα Δάλλα και εγώ, είμαστε μια ομάδα ανθρώπων φύσει αισιόδοξων (με χίλια δυο προβλήματα, όπως όλος ο κόσμος), που ζούμε για να δημιουργούμε καταστάσεις και αξία, που πιστεύουμε στις συνέργειες, που πρεσβεύουμε τη γενναιοδωρία των πράξεων και των αισθημάτων. Έχω συνειδητά σταματήσει να βλέπω ειδήσεις στην τηλεόραση γιατί με αποδυναμώνουν, με τραβούν στο σιφόνι της απαξίας, της απραξίας και της μεμψιμοιρίας. Με την κατάσταση που βιώνουμε, θα έπρεπε όλοι μας -ο καθένας μας στο μέτρο του δυνατού- να πράττει και να συμβάλλει στην κοινή ανάταση. Κι αν δεν μπορείς να ανοίξεις επιχείρηση, μπορείς να ξεπεράσεις τους ανταγωνισμούς και να συνεργαστείς με τον διπλανό σου, να συμμετέχεις σε δίκτυα, να καθαρίσεις το πεζοδρόμιό σου, να ξεναγήσεις έναν επισκέπτη;

» Αν πας στο Σύνταγμα, θέλεις κέπουν με το δάκτυλο και αρσένια να φωνάζεις ότι οπότε στο ζήτημα, θα κρίνουν να τον καταλάβουν καιρός σου να αναρωτηθούν ποιος είναι και τι κάνει! Αυτή η συλλογική βλακεία ομιλολογά και με απελίζει...

Γιατί επιλέξατε την Τήνο ως έδρα της ζυθοποιίας ΝΗΣΟΣ; Μπορεί μια μπίρα να βοηθήσει το νησί αλλά και την Ελλάδα στον τουρισμό;

Επιλέξαμε την Τήνο γιατί η Τήνος μας ενέπνευσε. Και οι τέσσερις της ομάδας την είχαμε διαλέξει ως τόπο διακοπών και οι τέσσερις την ονειρευόμασταν ως ιδανικό τόπο μελλοντικής μόνιμης κατοικίας. Όμως θέλαμε να τη συνδυάσουμε με μία δημιουργική και κυρίως παραγωγική απασχόληση για να συμβάλουμε κι εμείς στην τοπική αλλά και περιφερειακή ανάπτυξη. Πιστεύουμε, και η ανάγνωση της πληθώρας των δημοσιευμάτων που αναφέρονται στη ΝΗΣΟΣ μας δικαιώνει απόλυτα, ότι τέτοιες κινήσεις έχουν πολλαπλασιαστικά οφέλη για τον τόπο καθώς ενδυναμώνουν την ταυτότητά του, προσθέτοντας αξία στη συνολική προσφορά του.

Μπορεί να αλλάξει η κατάσταση στην Ελλάδα και με ποιον τρόπο; Θέλουμε να αλλάξουμε;

Η κατάσταση αλλάζει. Και αλλάζει προς το καλύτερο. Προφανώς και όσοι βιώνουν αυτή τη στιγμή σοβαρά προβλήματα οικονομικά -και γνωρίζουμε ότι είναι πολλοί- δεν βλέπουν αυτή την αισιόδοξη πλευρά. Όμως αν μπορούσαμε να πάρουμε απόσταση από την καθημερινότητά μας, θα βλέπαμε ότι υπάρχει αναβρασμός δημιουργικότητας στον επιχειρηματικό τομέα, ανάπτυξη συλλογικής «συνειδητότητας», αλλαγή προτεραιοτήτων, πρόοδο σε θέματα διαφάνειας. Φυσικά, υπάρχει και το παλιό κατεστημένο που αρνούμενο τη μοιραία αλλαγή, προσπαθεί να κρατήσει στον πάτο και να σκίσει τις σάρκες όσων αναδύονται...

Τι θεωρείτε επαναστατική πράξη στις μέρες μας;

Το να ξεκινάς μια μικροζυθοποιία στην Τήνο... Το να καταφέρνεις να πειθεις έναν μεγάλο αριθμό επαγγελματιών να συνεργαστούν μεταξύ τους, το να συμβάλλεις με τις ιδέες σου στη δημιουργία ενός αισιόδοξου άρματος, το να πιστεύεις και να πείθεις τους γύρω σου ότι -εφόσον έχεις την υγεία σου- όλα είναι δυνατά...

Τον τελευταίο καιρό υπάρχουν πολλά αρνητικά σχόλια για τον Έλληνα. Έχοντας γυρίσει τον κόσμο, ποια είναι η εικόνα που έχετε σχηματίσει για τον λαό μας; Ένας μεγάλος λαός ή απλώς έχουμε μεγάλους Έλληνες;

Απερίφραστα θα απαντούσα ότι έχουμε μεγάλους Έλληνες. Έχουμε θαυμάσιες μονάδες που όμως μετατρέπονται σε εγωιστικά τέρατα μόλις γίνουν μέλη ομάδας. Ελπίζω η γενιά του crowdfunding να μπορέσει να ξεπεράσει το μοιραίο ελληνικό «να φοφήσει η κατσίκά του γείτονα»!

Ποια είναι η ρεαλιστική λύση στο πρόβλημα της Ελλάδας; Είναι πολιτική, οικονομική ή κοινωνική;

Πιστεύω ότι η λύση βρίσκεται αποκλειστικά στην παιδεία. Θα έπρεπε να βάλουμε το κοντέρ στο μηδέν, να κάνουμε tabula rasa, να εντοπίσουμε τους προικισμένους εκπαιδευτικούς, να αφήσουμε να διαλυθεί (βρίσκεται με τις τελευταίες εξελίξεις σε καλό δρόμο) ο κακώς εννοούμενος συνδικαλισμός και να οργανώσουμε ξανά την παιδεία μας (απαραιτήτως δίγλωσση κατά τη γνώμη μου) από το νηπιαγωγείο. Έτσι ώστε σε 15 χρόνια να κυκλοφορούν ανάμεσά μας νέοι, μορφωμένοι κοσμοπολίτες Έλληνες.

Οι νέοι άνθρωποι, οι επιστήμονες, φεύγουν από τη χώρα... Μετανάστευσαν 120.000 νέοι επιστήμονες.

Και νομίζω ότι πράττουν άριστα! Να πάνε στην ευχή του Θεού, να δουλέψουν σε πολιτισμένα περιβάλλοντα, να γίνουν πολίτες του κόσμου, να επιθυμήσουν τον τόπο τους και να τον εκτιμήσουν, να επιστρέψουν σοφότεροι και να μεγαλώσουν μία επόμενη γενιά που θα αξίζει τη γη που πατάει.

Τελευταία έχει αυξηθεί ο ρατσισμός και ο φανατισμός.

Δεν ξέρω τελικά αν έχουν αυξηθεί ο ρατσισμός και ο φανατισμός ή αν ήταν πάντα ανάμεσά μας χωρίς όμως να τολμούν να εκφραστούν. Εδώ και δεκαετίες δείχνουμε ένας λαός που έχει διαστρεβλώσει την έννοια της δημοκρατίας - θα μου πείτε «εμείς τη δημιουργήσαμε, την κάνουμε ό,τι θέλουμε!». Τα αποτελέσματα των δημοσκοπήσεων πάντως, που αναφέρονται στο ακροδεξιό κόμμα, τρομάζουν. Είναι σαφώς αποτέλεσμα της διαχρονικά προβληματικής παιδείας, του χαμηλότατου μορφωτικού επιπέδου απ' τη μια, των κάκιστων πολιτικών επιλογών σ' ό,τι αφορά κυρίως το μεταναστευτικό απ' την άλλη...

Ο κόσμος είναι οργισμένος και ξεσπάει σε οποιοδήποτε πρόσωπο εκφράζεται πολιτικά. Οπως έγινε με τη δήλωση της Κικής Δημουλά. Ελλοχεύουν κίνδυνοι από την αυξανόμενη οργή;

Ο κόσμος είναι δικαιολογημένα οργισμένος και δυστυχώς δεν βάζει το μυαλό του να δουλέψει. Αν πας στο Σύνταγμα, δείξεις κάποιον με το δάκτυλο και αρχίσεις να φωνάζεις ότι αυτός «τα έφαγε», θα πέσουν να τον λιντσάρουν χωρίς καν να αναρωτηθούν ποιος είναι και τι έκανε! Αυτή η συλλογική βλακεία ομολογώ πως με απελπίζει! Σ' ό,τι αφορά την κυρία Δημουλά, πιστεύω ότι κάποιοι -λίγοι δυστυχώς- άνθρωποι που τιμούν αυτόν τον τόπο, ειδικά αυτήν την περίοδο, πρέπει να τοποθετηθούν σε βάθρα και να υμνούνται ως εθνικοί ήρωες για την προσφορά τους. Και ότι πρέπει να αποπεμφθούν από τον δημόσιο διάλογο ως εθνικοί προδότες, οι δημοσιογραφίσκοι και λοιποί δημόσιοι κατήγοροι συγκεκριμένων πολιτικών χώρων, που εκμεταλλευόμενοι τη συλλογική βλακεία που προανέφερα, τολμούν να τους πιάσουν στο στόμα ή στην πένα τους!

Από ποιον Έλληνα πολιτικό θα θέλατε να πάρετε συνέντευξη και τι θα τον ρωτούσατε;

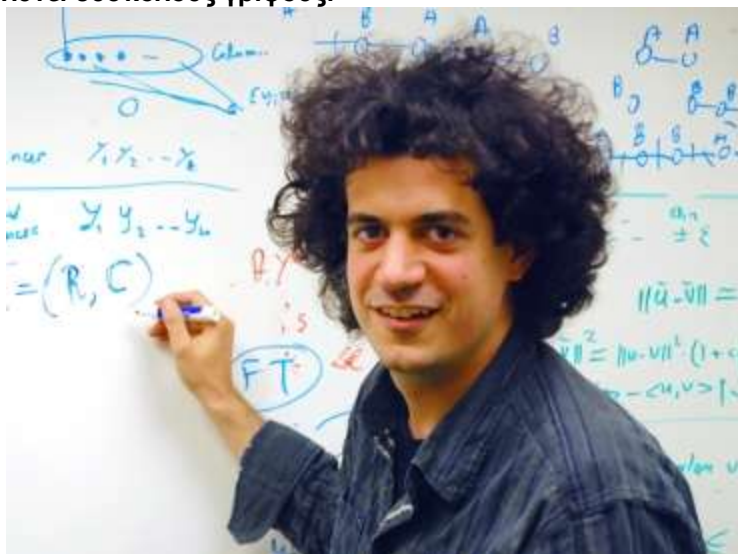
Μετά την τραυματική πολιτική μου εμπειρία, δεν έχω το παραμικρό ενδιαφέρον να πάρω συνέντευξη από κανέναν πολιτικό. Αντίθετα, **ψάχνω και υποστηρίζω όποιον με τις πράξεις του** (και όχι με την πολιτική μπουρδολογία) **προσπαθεί να αλλάξει τον κόσμο του, την αυριανή αλήθεια που θα φιλοξενήσει τα παιδιά μας...**

ΤΟΥ ΛΕΥΤΕΡΗ ΜΠΙΝΤΕΛΑ

➤ **Η Ελλάδα που ταξιδεύει και διαπρέπει...**

https://www.youtube.com/watch?v=fl_vOfwAlmM

Ο 30χρονος **Κωνσταντίνος Δασκαλάκης** είναι επίκουρος καθηγητής του Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Πληροφορικής του MIT. Αποτελεί ένα λαμπρό παράδειγμα της Ελλάδας που εργάζεται, προκόβει και λύνει δύσκολους γρίφους.

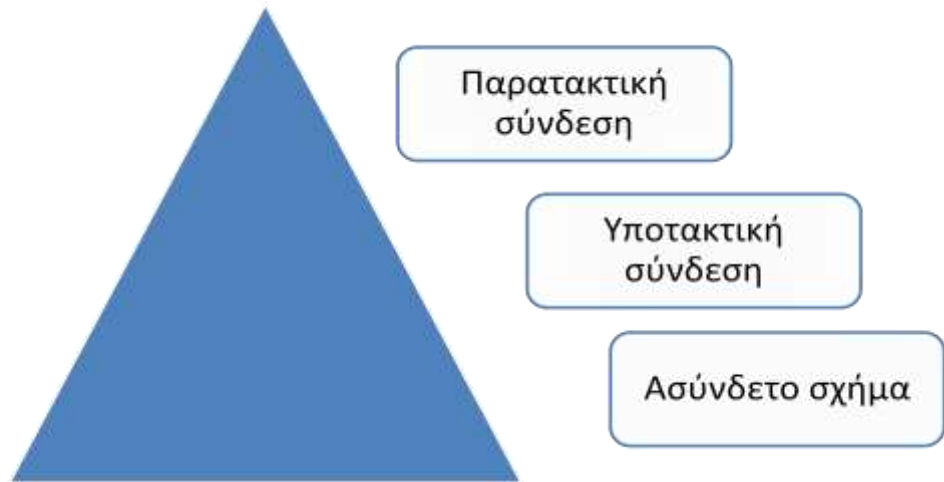

Στο μεταξύ η Ελλάδα ταξιδεύει-Στίχοι, μουσική Γ. Ανδρέου

Για την Ελλάδα- Στίχοι, μουσική Μάλαμας

Δυστυχία σου Ελλάς-Στίχοι Γ.Σουρής, μουσική Γ. Ζουγανέλης

ΤΡΟΠΟΙ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1^η

1. Να αντικαταστήσετε τον και με άλλους συνδέσμους (να, γιατί, ώστε, που):

- Τρέξε και θα χάσουμε το λεωφορείο.
- Προσπάθησε και η επιτυχία είναι κοντά.
- Επισκέπτεται κάθε καλοκαίρι τα ελληνικά νησιά και τον μαγεύουν.
- Πώς κατόρθωσες και έγινες τόσο πλούσιος;

2. Στις παρακάτω προτάσεις να βρεις το είδος της σύνταξης (ασύνδετο σχήμα παρατακτική σύνδεση υποτακτική σύνδεση).

- Όσπου να γίνει το φαγητό, η Μαρία διάβασε μαθηματικά.
- Ο Παναγιώτης ορίστηκε σημαιοφόρος, επειδή ήταν αριστούχος.
- Σαν άρχιζαν οι ζέστες μειωνόταν η απόδοση των μαθητών.
- Ήταν τόσο ωραία η εκδήλωση ώστε κανείς δεν έφευγε.
- Ολημερίς το χτίζανε, το βράδυ εγκρεμιζόταν.
- Κι επήγαν και παλέψανε στα μαρμαρένια αλώνια
- Ο Διγενής ψυχομαχεί κι η γη τον ετρομάσσει.
- Δεν μπορούσε να πιστέψει πως ήταν αυτός ο τυχερός.
- Οι γονείς μου δουλεύουν σκληρά για να πάρουμε σπίτι.
- Ο αγώνας έληξε ισόπαλος' άρα κέρδισα το στοίχημα.
- Πήγε με τα πόδια, γιατί τα λεωφορεία είχαν απεργία.
- Ο Βασίλης θέλει να γίνει μηχανικός.
- Στο χωριό δεν είχε κανείς ραδιόφωνο, ούτε ξέραμε τι είναι αυτό.
- Αν και είναι έξυπνος δεν πάει καλά στα μαθήματα.
- Από τη στενοχώρια του ούτε έφαγε ούτε ήπια.
- Σε λίγο φεύγουμε, ετοιμάσου λοιπόν.
- Όχι μόνο δεν εργάζεσαι, αλλά και γκρινιάζεις.

- Έτρωγε ό, τι έβρισκε.
- Μου αρέσει να ακούω μουσική, όταν δουλεύω.
- Πήγε στο εξωτερικό, για να σπουδάσει.
- Χάρη στην εφευρετικότητά του ο άνθρωπος δάμασε τη φύση, απαλλάχθηκε από το σωματικό μόχθο, ανύψωσε το βιοτικό του επίπεδο.

3. Να διακρίνεις τις κύριες και τις δευτερεύουσες προτάσεις.

Να βρεις τους συνδέσμους. Να διακρίνεις πού υπάρχει παρατακτική και πού υποτακτική σύνδεση.

- Αν και έγραψα καλά, επειδή είχα κάνει ένα λάθος, δεν πήρα άριστα.
- Μου είπε ότι θα μας περιμένει ό,τι ώρα κι αν φτάσουμε.
- Θα προετοιμαστούμε καλά, για να μπορέσουμε να τους νικήσουμε.
- Πριν ξημερώσει θα ξεκινήσουμε, ώστε να φτάσουμε κατά το μεσημέρι.
- Μας είπαν ότι πρέπει να φύγουμε, γιατί αναβλήθηκε η συναυλία.

4. Να αναγνωρίσετε τα είδη των συνδέσμων και τη σύνδεση των προτάσεων

- Θα πάμε εκδρομή, αν έχει καλό καιρό
- Θα μείνετε ή θα φύγετε;
- Σαν είδε δίπλα της τα παιδιά της, ηρέμησε.
- Όταν χτύπησε το τηλέφωνο, είχα τελειώσει τα μαθήματά μου.
- Έτρεξε, έπαιξε, διασκέδασε, ευχαριστήθηκε.
- Γνωρίζει τις συνέπειες αλλά αδιαφορεί.
- Ο Γιάννης ξύπνησε, πλύθηκε, χτενίστηκε, έφαγε παγωτό.
- Λυπήθηκε, επειδή δεν ήρθες.
- Το πρόσωπό του ήταν γελαστό και τα μάτια του έλαμπαν από χαρά.
- Σαν βαριόμουν, μάζευα κοχύλια.
- Έκλεισα το παράθυρο, για να μην ακούω φασαρία.
- Ύστερα του γύρισαν την πλάτη και χάθηκαν μες στο δειλινό.
- Ο πατέρας ξύπνησε πριν να χαράξει.
- Γνωρίζω ότι σπουδάζεις στην Αθήνα.
- Πέρασε από το σπίτι, όποτε θέλεις.
- Να τρέφεις και να γυμνάζεις, για να γίνεις δυνατός.
- Αν ξεκινούσες νωρίτερα, θα προλάβαινες το τρένο.

5. Να συνδέσετε τις προτάσεις με τον τρόπο που σας ζητείται κάθε φορά:

- Τα ελληνικά νησιά είναι δημοφιλείς τουριστικοί προορισμοί. Έχουν πανέμορφες παραλίες. → με υποτακτική σύνδεση.
- Ανέβηκε στην Ακρόπολη. Επισκέφθηκε την αρχαία αγορά. Έφαγε στην Πλάκα. → με ασύνδετο σχήμα.
- Το θέατρο γεννήθηκε στην Ελλάδα. Αναδείχθηκαν σπουδαίοι ποιητές τραγωδίας και κωμωδίας. → με παρατακτική σύνδεση.

Σημασίες του συμπλεκτικού συνδέσμου και

Ως παρατακτικός σύνδεσμος ο σύνδεσμος **και** συνδέει προτάσεις που έχουν μεταξύ τους τις ακόλουθες σχέσεις:

- **Χρόνου:**
Έγραφε και άκουγε μουσική.

Έτσι μίλησε **και** συμφώνησαν όλοι.

- **Αιτίας- αποτελέσματος:**

Περνάει το τρένο και τρέμει το σπίτι

- **Αντίθεση** (αλλά/ και όμως):

Είχα τόσα να του πω **και** μόλις τον είδα έμεινα άφωνος.

- **Μετάβασης** (μεταβατικός στην αρχή περιόδου):

Κάθε μέρα παραπονιόταν για την υγεία του. **Και** κάποτε συνέβη το μοιραίο.

- **Συμφωνίας** (και έτσι/ μ' αυτό τον όρο):

Βοήθησέ με **και** ό, τι θες.

- **Προσθετικός** (επιπλέον/ επίσης):

Στο τέλος του συνεδρίου μας έδωσαν **και** επιμορφωτικό υλικό.

- **Επιδοτικός** (ακόμα και...):

Στα γενέθλιά του μας πήγε **και** σε συναυλία.